

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravištvo in ekspeditija v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 41.

V Ljubljani, v torek 19. februarja 1895.

Letnik XXIII

† Nadvojvoda Albreht.

Zmagoslavni junak kustoški, jeden najznamenitejših vojskovodij našega veka, feldmaršal nadvojvoda Albreht je včeraj za vedno zatisnil oči. Vsa Avstrija je spoštovala preblazega princa naše ljubljene habsburške rodbine in vsa Avstrija sedaj žaluje za njim, na čelu s svojim viteškim vladarjem, toliko že izkusivšim Francem Jožefom.

Krajše ne moremo označiti nezabnega rajnika, nego da mu rečemo: Bil je pravi Habsburžan: iz srca udan katoliški veri, vnet za blagor avstrijskih narodov, junašk v boju, plemenit proti vsakemu, a zraven nezlomen v trpljenju, s katerim je Gospod velikrat obiskal njegovo življenje. Ljubljena soproga mu je že leta 1864 umrla. V nežni starosti mu je umrl jedinec Karl Albert. Mlada hčerka Matilda mu je v groznih mukah leta 1867 končala življenje; vsela se ji je namreč obleka in opeklina so jo umorile.

Vsi njegovi bratje so šli pred njim; zadnji njegov ljubljani brat Viljem na tako žalosten način vlašnega leta. Poleg tega je moral videti, da je ves njegov zmagonosni trud na Laškem pokopala nesrečna bitka pri Kraljevem Gradcu. Uprav tedaj je pokazal svojo neupogljivost. Tolažil je vejsake in vladarja in njemu se imamo največ zahvaliti za primerno ugodni mir.

Bolela je njegovo srce nesrečna, brezozirna Bismarckova politika, boleli so ga vsi udarci, ki jih je prestal njegov cesar in mila mu Avstrija. A junak je ostal v težavah in britkosti celo svoje dolgo 78letno življenje, vreden sin evropskega rešnika, zmagovalca Napoleonovega, nadvojvode Karola. Tolažbo mu je dajala pred vsem živa, dejanska vera.

Iz svoje dunajske palače je imel vhod v oratorij avguštinske cerkve; velikrat je tudi v delavnikih pobožno bil pričujoč pri sveti maši. Nekoč se je imel na svojem potu nastaniti v nekega plemenitnika gradu na Češkem. Adjutant njegov pride pogledat, kake mu je pripravljeno stanovanje in kar brez ovinkov reče začudenemu graščaku, da nikakor ne bo ugajalo nadvojvodi, dostavljajoč: „Oprava mora biti priprestejša; pred vsem pa mora stati v spalnici klečalnica.“ — K sosednemu župniku so morali poslati na posodo ponj.

Kedar je kaj zbolel, si je naročil ob nedeljah in praznikih v sobo sv. mašo; večkrat na leto je prejemal sv. zakramente in res ganljivo je brati, s kako pobožnostjo je prejel sv. popotnico in sv. poslednje olje v soboto zvečer. Verskega duha je povspeševal tudi pri svojih vojaki; zanje je romal na svete Višarje v zahvalo, da mu je Marija na priprošnje romarjev-vojakov izprosila ljubo zdravje. Da so se nasveti sed. vojaškega škofa tako srečno izvedli, je največ zasluga pok. nadvojvode. Podpiral je Leonovo družbo, dobrodelnice, vzlasti samostanske zavode; s kratka bil je vzgleden, junašk, plemenit mož.

Naš slovenski narod ga kot junaka slavi in z Radeckijevim imenom spaja tudi njegovo ime, saj se je veliko naših sinov borilo pod njim na Laškem in z njim zmagovalo. Žalostna novica nam vsem pretresa srce, a pri ti priliki nas veličastni vzgled rajnega nadvojvode navdaja z nadejo, da Bog i v prihodnje ne bo zapustil Avstrije. Truplo njegovo bodo položili v kapucinsko cesarsko rakev, a njegovo ime bo živelo in krepilo v avstrijskih narodih udanost in zvestobo do presvitle cesarske rodovine.

LISTEK

Predpustne slike.

Piše Janko Barle.

Tralala, hopsasa prišla je vesela, okrogla doba predpusta. Hencajte to je petja, godbe in pa vrtenja na tem božjem svetu. Zdi se mi, da je to veselje kar nalezljivo — vse, kakor da je od njega okuzeno. Staro in mlado, moško in žensko vse raja, kakor da se je res povrnil zaželeni zlati vek na svet. Ne govorim o onih katerim je celo življenje, kakor dolgi predpust, celo trezni, resni možje so sedaj nekako spremenjeni in poskočni. Srce in noge so pomlajene, denarja je kakor prosa v vreči, plesovi, ženitovanja in pojedine vrste se jedna za drugo v dolgej vrsti kot kolci v plotu. In nade, sladke nade te se porajajo kakor valčki v gorskem viru v marsikaterem deviškem srcu. Oj ti nagajivi, hudomušni predpust!

Celo moje pero mi nemirno poskakuje v roki, kakor, da je tudi v njega prišlo nekoliko predpustnega življenja. Zdi se mi, da se je spremenilo v godalo pri ogromnem kontrabasu in da me sili, da vam zagodem veselo predpustno pesem. Po mojem skromnem mnenju ne bi mogel zagosti nobene primernejše pesmi, kakor je ona stara: „Čukova ženitnina“. Obžalujem le, da nisem slikar, kako krasno bi vam naslikal to pesem. To bi bile slike, katerim bi se čudil ves svet in v njih občudoval ob jednom pesnika in slikarja. Tako se bodete mo-

rali zadovoljiti le s priprostim opisom in si marsikaj sami misliti, dokler se ne porodi umetnik, kateri vam bode podal v slikah to slavno pesem. Vendar pozor, poslušajte, prva kitica se že začinja. Jedem dva!

I.

„Čuk se je oženil, tralala
Čukovko priženil, hopsasa
Čuk jo pa popraša, tralala
Kol'ko dota znaša, hopsasa.
Čukovka je djala: tralala,
Eno bučo vina hopsasa.“

Ali ni lepa pesem, posebno pa oni: „tralala“ zveni tako nekako slovesno predpustno, a oni: „hopsasa“ odjekuje mu kakor krepki odgovor. Ali besede, besede!

Mislil sem si vedno, da je gospod Čuk nekako resnoben, pust pič, ali kakor nam pesem pove in pesem ne laže, zatrepetalo je tudi njegovo srce od srčnih udarcev prve ljubezni. Seveda gospodična Čukovka bila je izvestno zelo lepa in ljubeznjiva in umela zadeti pravo struno v srcu svojega izvoljenca. Vendar ljubezen ni mogla potlačiti neke praktičnosti pri gospodu Čuku, tako, da je prav odkritosrečno poprašal svojo zaročenko, če mu bode kaj seboj prinesla. Gospodične Čukovke ni iznenadilo to vprašanje in odgovorila mu je prav odločno: jedno bučo vina, gospod Čuk. Ne vem, bodem li krivo sodila gospoda Čuka, vendar mislim, da je bil on pravi veseljakovič in nekako predpustne narave, ker se je tako hitro zadovoljil z doto svoje zaročenke, češ:

„Vince z gore
Greje srce.“

pa bode dobro došla buča vina. In če so stranke jedna z drugo zadovoljne, koga je še kaj mari?

Ptice se družijo navadno o sv. Gregorju, ljudje pa največ predpustom, zato pa tudi prinaša predpust toliko veselja zlasti onim, kateri se bi radi možili ali ženili. Jaz še vedno ne razumem onih, kateri pravijo, da je zakonski jarem tako težek, ker je vedno toliko takih, kateri srčno želijo, da jih kdo vpreže v ta jarem. To biva pa na razne načine. Nekateri je sam tako srčen, da si gre izbirat družico svojega bodočega življenja. Drugod store to mamice, tete, strine in sosede, katerim je večasih glavno in skoraj jedino veselje če morejo dve osebi zvezati in jima naložiti na hrbet zakonsko butaro. Včasih se prepusti pa ta posel tudi časopisom, kjer beremo večkrat prezapeljive ženitbene ponudbe. Prvim zapoveduje največ srce, drugim skrb, da preskrbe katerega od svojih, tretjim pa denar, hiše na tri nadstropja, lepo posestvo, dobra služba itd. Vendar nobeno pravilo ni brez izjeme, pa se tudi v prvih dveh slučajih najdejo nekateri, kateri poprašajo z gospodom Čukom: „Kol'ko dota znaša“. Seveda, kdo bi se čudil, da se takim prav pogostoma oglasi kesanje, ali kaj, pride prepozno. Ravno sem se spomnil jednega hrvaškega pregovora, kateri pravi: „Vzel je vraga radi blaga; blago propalo, a vrag je ostao“. In če je tudi samo vražiček, hudo je, če ga ima človek pri hiši.

Sicer nisem prijatelj niti številkam niti matematičarjem, vendar jim moram verjeti, ko pravijo, da je nežnega, lepega Evinega spola več na svetu, kakor pa močnega Adamovega. Skušnja uči, da

Kranjski deželni zbor.

(XVI. seja dne 16. febr. 1895.)

Deželni glavar Oton Detela otvori sejo kmalu po 10. uri.

Prva točka dnevnega reda je bilo poročilo finančnega odseka o proračunu dežel. zaklada za leto 1895. Poročevalec Klun se sklicuje na tiskano poročilo ter si pridržuje konečno besedo.

Po nasvetu finančnega odseka znaša skupna potrebnost za tekoče leto 1.008.558 gld., skupno pokritje 957.765 gld., torej konečni nepokriti primanjkljaj 50.793 gld.

Vsa pomnožitev potrebščine zadeva izredne troške za deželno-kulturne namene, za dobrodelne naprave, za pouk in omiko, in za občila. Redna potrebščina pa se celo zmanjšuje za 3161 gld.

Redno pokritje se povikšuje pri prihodkih iz deželnega posestva, pri deželni nakladi na pivo. Izredno pokritje pa je proti nasvetom deželnega odbora manjše za 8000 gld.

Pri posameznih poglavjih, naslovih in točkah se pojasnjuje, v koliko in zakaj se od finančnega odseka spremenjene številke razlikujejo od predlogov deželnega odbora.

V primeri s potrebščino leta 1894 v znesku 1.180.751 gld. je letošnja potrebščina v skupnem znesku 1.008.558 - manjša za 172.193 gld.

Vsa ta zmanjšava spada na izredno potrebnost, pri kateri se samo troški za zgradbo nove bolnišnice zmanjšujejo za 172.300 gld. Dalje se znižujejo troški IX. poglavja (občila) za 46.867 gld., večidel zaradi dovršene zgradbe mostu čez Savo pri Radečah, za katero se je bilo v lanskem proračunu postavilo 63.000 gld., nasprotno pa se povikšujejo nekateri drugi izredni krediti, ki na gori omenjeno zmanjšanje vplivajo tako, da naposled ostane gori izračunjena manjša številka.

Redna potrebščina, ki letos znaša 801.563 gld. in je bila lani proračunjena na . . . 752.734 - povikšuje se nasprotno za 48.829 gld. večinoma zaradi čedalje večjih troškov za šolo (+ 14.346 gld.), za oskrbovanje deželnega posestva (+ 2540 gld.), za uradniško osebje vsled reorganizacije deželnih uradov (+ 3574 gld.), za deželno-kulturne namene (+ 4620 gld.), za zdravstvo (+ 19103 gld.), za občila (+ 1500 gld.) in za obrestovanje lani dovoljenega deželnega dolga (+ 7000 gld.) Na drugi strani so se nekoliko zmanjšali nekateri drugi troški, da znaša končno povikšanje gori navedenih 48.829 gld.

vsaka Eva ne more dobiti svojega Adama, pa se morajo zato žene bolj truditi, da dobe moža, kakor pa možje, da dobe ženo. Prav umevno je zato veselje, katero se oglasi v marsikaterem ženskem srcu, ko se približuje nagajivi predpust, posebno, če ga je že večkrat predpust obiskal pa vendar ni prinesel moža. Marsikatera že lahko reče s pesnikom v „Čebelici“ :

„Če se ne usmili
Letos pust mili itd.“

Vsem takim želim obilo sreče, da bodo do prihodnjega predpusta gledale iz zakonskega jarma. Marsikatera si je pa tudi sama nekoliko kriva, da ne pride nobeden po njo. Zrcalce pokazuje lepo, cvetoče lice, gibko postavo in jasne oči, pa si misli, da pride po njo kakov kraljevič iz devete dežele, kateri bode imel devetindevdeset gradov in brez mere zlata in srebra. Oglašajo se prosci, ali zastoj. Jeden je preubog, drugi priprostega rodu, tretji premalo brdek, četrti ni duhovit, nobeden jej ni povšeč. Ali čujte, kaj poje Prešeren :

„Fante zbiraj si prevzetna,
Se šopiriš, ker si zala,
Varij, varij, da priletna
Samka se ne boš jokala.“

Mladost mine hitro, prehitro, ovenejo lica in zgine lepota. Potem ne more pomagati niti sam predpust!

Bilo, kakor mu drago, to vem, da jih bode mnogo, kateri bodo letošnjega predpusta posnemali gospoda Čuka. Ali srečno, ali nesrečno ne vem, jaz saj vsem želim, da bi bilo srečno.

(Konec prih.)

Ali tudi skupno pokritje se je povikšalo in znaša letos 957.765 gld. ter je v primeri s pokritjem lanskega leta, ki je bilo proračunjeno na . . . 876.188 - večje za 91.577 gld.

Ne smemo pa prezirati, da smo naklado na pivo računali samo s polletnim zneskom 50.000 gld.; ako jo poštujemo v celoletnem znesku 100.000 gld., pomnožuje se gori izračunjeni presežek za 50.000 gld. ter znaša 131.577 gld. In ker smemo s precejšno zanesljivostjo računati na to, da se letos proračunjeni zneski rednega pokritja v prihodnjem letu ne bodo zmanjšali, ampak raje povikšali, imamo v gori omenjenem presežku 131.577 gld. zadostno nadomestilo za državni donesek 127.227 gld. k deželniemu posojilnemu zakladu, ki s prihodnjim letom odpade.

Proračun za l. 1895 se po raznih poglavjih sestavlja tako :

Potrebščina.

1. Troški deželnega zbora 14.034 gld.
2. Administrativni troški 58.818 gld.
3. Troški za deželno posestvo 9915 gld.
4. Troški za deželno-kulturne namene in za vodne zgradbe 87.310 gld.
5. Troški za javno varnost 27.096 gld.
6. Troški za zdravstvo 29.425 gld.
7. Dobrodelne naprave (bolnišnice, hiralnice, norišnica itd.) 305.064 gld.
8. Troški za pouk, omiko in dobrodelne namene 252.609 gld.
9. Troški za občila 124.450 gld.
10. Troški za pripravo in vojaške namene 9680 gld.
11. Primanjkljaj deželnega posojilnega zaklada 78.157 gld.
12. Razni troški 12.000 gld.

Pokritje.

1. Prihodki iz deželnega posestva 60.638 gld.
 2. Iz javnih naslovov 3590 gld.
 3. Razni prihodki 65.448 gld.
- Skupno pokritje torej znaša 129.676 gld., potrebščina 1.008.558 gld., primanjkljaj pa 878.882 gld. ki naj se pokrije :
1. s 40% priklado od vina, vinskega in sadnega mošta in mesa, kar znaša 136.322 gld.
 2. z deželno naklado na žgane opojne pijače v znesku 210.000 gld.
 3. z deželno naklado na pivo v znesku 50.000 gld.
 4. 28% priklado na vse predpisane neposredne davke z vsemi državnimi prikladami v znesku 431.767 gld.

Nepokriti primanjkljaj 50.793 gld. naj se po nasvetu fin. odseka pokrije z blagajničnimi preostanki, ki utegnejo zadoščati, ker se za bolnišnico ne bode letos izplačali vsi troški in se je nadejati državnega prispevka za razširjanje prisilne delavnice v znesku 25.000 gld. Ko pa bi blagajnični preostanki ne zadoščali, pooblašča se deželni odbor, da sme postaviti nekaj obligacij glavinskega deželnega premoženja do najvišjega denarnega zneska 50.000 gld.

Podaljšali so se tudi razni dovoljeni, a ne še porabljeni krediti za razne ceste, vodovode in vodne zgradbe v znesku 179.000 gld. Predlagata se tudi dve resoluciji :

1. Z ozirom na ugodni vspeh dež. naklade na žgane opojne tekočine se odmeri poslujočemu osobju nagrada v znesku 5% od čistega dohodka, ki po odbitih remanencah presega znesek 100.000 gld. Deželni odbor naj to svoto po svoji previdnosti razdeli med osebe, ki se odlikujejo po posebni spretnosti in točnosti pri pobiranju dež. naklade.

2. Dež. odboru se naroča, da se udeleži zakupne dražbe užitinskega davka na Kranjskem kot ponudnik imenom dežele pri vseh dražbah, ki se bodo letos vršile. (Dalje sledi.)

Štajerski deželni zbor.

V večerni seji 15. febr. sta bila na dnevnem redu predloga dr. Kienzla in Karlona glede spodnještajerskega gimnazijskega vprašanja. Predlog je bil vsprejet oni, katerega smo že navedli v zadnjem našem listu. Dr. Wokaun poslanec celjski je seveda moral pri tej priliki udrihati po Slovencih. Po njegovih mislih Slovenci zato s tako silo napadajo nemško Celje, ker vedo, da je njihov ves Spodnji Štajer, ako poslovenijo Celje. Okrajni zastop je poslovenjen, razpisano mesto notarja dobil je Slovenec, mestni župnik in opat je somišljenik naših narodnih

nasprotnikov, z vladnim dovoljenjem se je vstanovila v Celju društvena tiskarna, ki se uporablja za slovenske agitacije, osnovala se je slovenska posojilnica, mestni urad celjski mora slovenske vloge reševati slovenski. Vse to kaže, v koliki nevarnosti (!!) da je nemštvo v Celju. Sedanja vlada ne drži svoje obljube, ker tukaj ne varuje nemške posesti. Slovenska gimnazija v Celju je nepotrebna, bila bi le novo sredstvo za poslovenjevanje Celja. Nemci na Spodnjem Štajerskem so radi tega silno razburjeni in vlada naj tega nikakor ne prezira. Govornik bo glasoval za stavljeni predlog, da vsaj v tej obliki označi svoje stališče proti slovenski celjski gimnaziji.

Hujše obsodbe bi pač proti spodnještajerskim Nemcem ne bil mogel izreči noben Slovenec, kakor jo je s svojimi besedami objavil dr. Wokaun. Navedel ni nobenega stvarnega razloga, marveč s svojimi besedami le dokazal, kako vztrajno, žilavo in vzgledno se borijo celjski Slovenci za svoj obstanek. Imel je namen grditi Slovence, a moral jih je hvalliti, sebe pa in celjske Nemce je de grdega osmešil. Po mnenju teh nemških svobodnjakov bi se morali kar s polenom in mečem izgnati vsi Slovenci iz Celja, zato, da bi bilo nemštvo brez nevarnosti.

Nemški konservativci so pa v vsej tej stvari prevzeli nekako posredovalno mesto. Spodbili so v odseku predlogu Kienzlovemu najhujše ojstrine in dognali vsprejem predloga Karlonovega, po katerem naj se pouk v jeziki na spodnještajerskih gimnazijah tako vravna, da bodo abiturijenti zmožni obeh deželnih jezikov. Da so konservativci prodrli s tem predlogom Karlonovim, zato so glasovali za Kienzlov predlog, ki se sedaj v obliki nekoliko rahleji kaže. — Dobre volje pri tem ne more nikdo odrekati konservativcem, toda sami so prepričani, da se njih željam ne bo ugodilo od nemško-liberalne strani. To vlasti kaže pisava liberalnih listov, ki so začeli trobiti mej svet, da so tudi nemški konservativci izrekli se proti slovenski gimnaziji, ker so glasovali za Kienzlov predlog, katerega namen se kaže v motivih, pojasnenih po poročevalcu. Vsled tega pisanja so bili prisiljeni konservativni poslanci izjaviti v deželnem zboru po poslancu Karlonu, da se njih soglasje ne nanaša na motive, ne na izjave marveč samo na predlog kot tak, da je torej napačno, ako sedaj kriče liberalci mej svet, da so tudi štajerski nemški konservativci v tem kakor v drugih narodnih vprašanjih istega mnenja, kakor nemški nacionalci. V tem smislu piše „Grazer Volksblatt“ : „Povdarjamo opetovano, da se konservativci v štajerskem deželnem zboru nikdar ne dajo vpreči kot priprava za kako nacionalno koreto“, ter da hočejo tudi v prihodnje ostati v prijateljskih razmerah s Slovenci.

Kak da bode konec novega političnega pojava na Štajerskem, ne vemo, o tem pa smo prepričani, da bodo zavedni štajerski rojaki tako delovali, kakor je to v korist slovenskemu narodu na lepi štajerski zemlji. In ker so ondi Slovenci jedini, zato tudi njih borba konečno ne bo brezvspešna.

Volilna pravica.

(V deželnem zboru govoril poslanec Klun.)

Odkar se je v Avstriji pričelo ustavno življenje, so z raznimi političnimi vprašanji na dnevnem redu tudi pritožbe zoper volilni red.

Pri sestavi njegovi gledali so nemško-liberalni velikaši zgolj le na to, da so svoji stranki zagotovili večino v državnem in deželnih zborih ter so tako umetno vredili volilne okraje, da so celó v slovenskih deželah pri volitvah zmagovali pristaši nemško-liberalne ustavoverne stranke.

Ali vse pritožbe, vsi klici in vsi napori za spremembo tolikanj zopernega in krivičnega volilnega reda so bili zastoj, ker so v svoji prekanjenosti v dotične zakone postavili določbo, da za spremembo volilnega reda ne zadostuje navadna čezpolovična večina, ampak večina dveh tretjin poslancev, katerih mora pri glasovanju o državnozbornem volilnem redu navzočih biti vsaj polovica, pri premembi volilnega reda za deželne zборе pa vsaj tri četrtinke celega zbora.

Vsled tega je bila vsaka sprememba volilnega reda nemogoča, dokler je nemško-liberalna stranka zvonec nosila. Ko je pa nekdanja desnica zadobila večino v državnem zboru, stopilo je vprašanje o premembi volilnega reda zopet na dan. Ali nemško-liberalna manjšina je bila premočna, da bi se bile mogle izvršiti obširne in korenite spremembe. Rešena sta bila v tem oziru najprej le predloga, za katere ni bilo treba dveh tretjin glasov, ampak za-

dostuje navadna večina. Oba sta zadevala veliko posestvo; po enem je bilo določeno, da mora pri volilcih v skupini velikega posestva od zahtevanega najmanjšega davka 100 gld. zemljišni davek znašati najmanj 75 gld., po enem pa so bila spremenjena volilna okrožja velikega posestva na Češkem.

Samo jedna prememba se je zvršila, za katero je treba dveh tretjin glasov, kateri si pa nemško-liberalna stranka ni upala nasprotovati, da ne bi bila zgubila vsega zaupanja. Razširila se je namreč volilna pravica na vse državljane, ki plačujejo vsaj pet goldinarjev cesarskega davka. To premembo so sprejeli večidel tudi deželni zbori in po njej vravnali deželni volilni red.

S tem so bile pa dovršene vse premembe. Leto za letom so se sicer državnemu zboru izročali novi in različni predlogi za premembo volilnega reda, ali odkar so se vsled poraza staročeške stranke zopet vkrepili nemški liberalci, mirovalo je to vprašanje in se še v volilnem odseku ni dosti obravnavalo.

Med tem so se začeli gibati delavci in na ves glas zahtevati splošno in jednako volilno pravico, žugajoč, da si jo hočejo s silo priboriti, ako se jim z lepa ne da.

Ministerski predsednik grof Taaffe se je udal temu kriku in je 10. oktobra 1893 presenečil svet z vladnim predlogom, s katerim se volilna pravica priznava delavcem, pa tudi mnogim drugim državljanom, ki je dozdaj niso imeli. Po tem predlogu se sicer jako zdatno razširja volilna pravica, ali ker se ob enem ne pomnožuje število poslancev in ker ostaja gledé skupin in volilnih okrajev vse pri starem, zbal so se, da novi volilci ne bi starih spravili v manjšino in jih pripravili ob njihovo dosedanje zastopstvo.

Nastalo je torej toliko protivje proti vladnemu načrtu gledé volilne premembe in vladi sami, da je moralo ministerstvo odstopiti in se umakniti novi vladi.

Ali tudi ta vlada ni mogla prezirati klica po volilni reformi. Taaffejev predlog je bil sicer obsojen in v zadnjem času od sedanje vlade tudi formalno preklican, ali reč sama se je vkoreninila v srcih in živi v glavah ter kakor strah hodi okoli in vznemirja kroge, ki so prej brezskrbno dremali.

(Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. februarja.

Konservativni klub čeških veleposestnikov je prejel v svoji zadnji seji pismeno zahvalo češkega namestnika, da so mu dne 13. t. m. izrekli v deželno-zborski seji svoje zaupanje, v kateri posebno povdarja klubovo konservativnost, zvestobo do cesarja in navdušenje za blagor ožje domovine.

Prof. Tilšer je izstopil iz državnega zbora; torej je eden mladočeški begun več. H krati je izjavil, da tadi ne vsprejme več izvolitve v deželni zbor, Tilšer je bil predsednik mladočeškega odseka zaupnih mož. Sicer pravi, da odstopa zavoljo bolehnosti, toda umevati moramo pri tem bolehnost mladočeške stranke in njenih zastopnikov. ■

O sv. Očetu piše letošnji protestantski ameriški švicarski koledar v vrsti vladarjev to-le: „Papež Leon XIII., 85 let star, državnik prav prvega reda in neizprljivo prizanesljiv in mil za človeške slabosti, tako oduhovljen in čist, da se zdi že, da pripada drugemu svetu. Obdarjen z visokim državnim darom in neprijatelj vsaki napadovni politiki, skuša sprijazniti nasprotja, kjer le more; njegove okrožnice se bodo še dolgo prebirale kot dela velikega voditelja narodov in resničnega ljudskega prijatelja, ko so bodo sedaj toliko slavljene ljudstvo osrečujoče laži — pisarije že zdavnej pozabile. Vzlasti njegove izredno ganljive jubilejske okrožnice so pisane s čudovito dušno veličino in tudi niso bile naslovljene kakor je v navadi nadškofom in škofom, marveč vsem knezom in narodom brez razlike vere.“

Francoski ministerski predsednik Ribot je dne 16. t. m. v zbornici branil proračun za bogočastje in se vstavljal predlogu Faure-ovemu, naj se loči cerkev od države in naj se v ta namen pripravi temu primeru zakon o društvih. Odgovarjal je, da bilo to nekako žuganje, ki bi vznemirjalo de-

želo in pristavil za svoje francosko mišljenje priznane besede, da še ni prišlo ugodno trenutje za tak zakon.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 19. februarja.

† Nadvojvoda Albreht.

Kakor nam poroča brzobjav, je povsod vzbudila novica o Albrehtovi smrti sožalje. V Budimpešti, na Dunaju, v Brnu v Pragi hvalijo črno obrobljeni časopisi rajnikove kreposti. O njegovih zadnjih urah se to-le poroča: Popoldne je zajuterkoval dve jajci in se izrazil svojemu bivšemu adjutantu grofu Choteku: Sedaj je pač najhujše že prestano. Potem je ukazal pismeno zahvaliti sv. Očeta, ki mu je poslal svoj blagoslov in se je razgovarjal s svojo rodbino. (Jedina hčer, nadvojvodinja Marija Terezija, soproga Virtemberskega vojvode Filipa, je bila že več dni pri njem.) Ob 10. uri se je pričel smrti boj, ki je trajal do 1. ure 15 minut. Malo pred smrtjo se je nadvojvoda vzbudil in spoznal svoja najmlajša unuka, jima zašepetal nekaj besedi in zahteval kozarec vode. Umril je mirno. — Tudi iz Berlina se poroča, da večerni časopisi izražajo svoje sočutje zaradi velike izgube avstrijske cesarske rodovine in celega našega cesarstva. Tako „Post“, „Kreuzzeitung“, „Vossische Zeitung“ itd. Tudi naša Ljubljana kaže svoje prisrčno sočutje. Z več poslopij vejejo črne zastave v hvaležni spomin blagemu nadvojvodi Albrehtu, katerega je Bog včeraj poklical k sebi. Naj v miru počiva!

(Velikodušna požrtovalnost.) Na poziv blejskega dekana preč. gosp. Josipa Razboršeka zložili so duhovni blejske dekanije lepo svoto 235 gld. za slov. kat. akademično društvo „Danica“ na Dunaju. In sicer so pristopili kot vstanovniki „Danica“ vsak s svoto 15 gld. nastopni preč. gg.: Josip Razboršek, dekan na Bledu, Josip Gruden, kaplan na Bledu, Jan. Ažman, župnik v Gorjah, Josip Koblar, kaplan v Gorjah, Janez Kačar, župnik v Boh. Beli, Fr. Jerreb, župnik v Zaspem, Janez Berlic, župnik v Mošnjah, Ferd. Čekal, bivši kaplan v Mošnjah sedaj župni upravitelj na Dobovcu, Friderik Hudovernik, župnik v Lescah, Jos. Preša, župnik v Orsišah, Janez Tavčar, župnik v Lešah, Avgust Turk, župnik na Koroski Beli, Vincencij Polaj, župnik v Ratečah; polovico stanovnine 7 gld. 50 kr.: č. g. Janez Teran, župnik v Lubnem; kot starešine so pristopili č. gg.: Val. Jakelj, ekspozit v Ribnem 1 gld., J. Wrus, mestni kaplan v Radovljici 1 gld., Ivan Cuderman, kaplan v Mošnjah 1 gld., I. Košmelj, župnik v Begunjah 2 gld., Val. Aljančič, župnik na Dobravi 2 gld., Fr. Hoenigman, župnik v Kropi 2 gld., A. Verbajš, župnik v Kamni gorici 2 gld., Tom. Potočnik, župnik na Breznici 2 gld., J. Keršič, župnik na Jesenicah 2 gld., Jak. Matjan, kaplan na Jesenicah 2 gld., Jak. Aljaž, župnik na Dovjem 1 gld., Anton Zlogar, župnik v Kranjski gori 1 gld., Jos. Vrankar, kaplan v Kranjski gori 2 gld., Ign. Fertin, župni upravitelj v Beli peči 1 gld. 50 kr., Sim. Ažman, župnik v Boh. Bistrici 1 gld., J. Bezeljak, kaplan v Boh. Bistrici 1 gld., A. Zarnik, župnik v Srednji vasi 2 gld., Janez Piber, kaplan v Srednji vasi 2 gld., A. Pajer, župni upravitelj na Koprivniku 2 gld., Matija Košar, vpok. župnik na Dobravi 2 gld. — Tako požrtovalno velikodušnost moramo res občudovati ter zahvaliti se v ime dobre stvari vsem preblagim darovateljem, vzlasti še preč. gosp. dekanu J. Razboršku, ki je v prelepi okrožnici duhovne sobrate svoje dekanije povabil, da so skupno pripomogli v ta prekrasen dar. Bog plačuj stotero vsem dobrotnikom ter jim obudi mnogo posnemalcev. Kakor „Danica“ tako kaže tudi nje glasilo „Zora“, da so naši vrli akademiki vredni takega zanimanja!

(Obratno ravnateljstvo državnih železnic) bode, kakor poročajo listi, iz Beljaka premeščeno v Gradec. Ravnateljstvo državnih železnic je že vsprejelo ponudbo A. Franza gledé prodaje stavbišča za obratno ravnateljstvo.

(Umril) je danes zjutraj na svojem domu v Ljubljani bogoslovec g. Ivan Medič. Pokojnik je bil rojen l. 1872. Že za časa gimnazijskih let je zbolel in od tedaj ni več okrevail. Po dobro uspelem zrelostnem izpitu je vstopil v semenišče. Toda že prvo leto je moral z učenjem prenehati. Upal je še vedno, da se mu na bolje obrne, a Bog je hotel drugače. Bil je blagega, mirnega značaja. Trpel je radovoljno, o svoji bolezni ni tožil. Udan v voljo božjo izdihnil je svojo blago dušo. N. v m. p.!

(Pogreba) gospe Franciške Pogačarjeve minolo nedeljo se je udeležilo navzlic slabemu vremenu jako mnogo občinstva iz vseh krogov ljubljanskih; mej drugimi smo opazili tudi veleblagorodno gospo soprogo deželnega predsednika. Blaga pokojnica je bila znana dobrotnica domačih revežev ter je pospeševala in pedpirala vse dobrotelne zavode in človekoljubna društva. Še pred smrtjo se je spomnila Jozefinuma in gospejnega društva, zapustivši vsakemu po 100 gld. Čast njenemu spominu!

(Državna podpora.) Poljedelsko ministerstvo je za vodovod v Selcih v postojinskem okraju dovolilo 1800 gld. podpore s pogojem, da vodi zgradbo državni ali deželni tehnik. Vsi troški so proračunjeni na 4545 gld.

(Iz Planine) se nam poroča, da je 16. t. m. umrl nagle smrti od kapi zadet g. Peter Zihrl, bivši posestnik in gostilničar v Dolenji Planini, v 77. letu svoje starosti. Mož je bil svoje dni dobro znan po okolici in je opravljal razne častne službe, tako n. pr. je bil blizu 30 let ključar farne cerkve planinske. Mnogo je vedel pripovedati o dobrih starih časih. Posebno rad je bral mohorske bukve in poljudno pisane časnike. Pogreba se je vkljub hudemu mrazu vdeležilo mnogo odličnih oseb in priprostega občinstva. Bog se usmili njegove duše! — Rajnika sin Jakop, naslednik na posestvu in gostilnici izreka v imenu svojem in sorodnikov vsem, ki so mu izrazili sočutje o britki zgubi in ki so umrlega očeta spremili do hladnega groba, srčno zahvalo.

(Štajerski Nemci) bodo Bizmarku 1. apr. t. l. darovali veliko srebrno kupo z napisom: Knezu Bizmarku nemška Štajerska za 80letnico. Navrhu kupe bode kip Štirije. Ali je morda to častno darilo znamenje nerešene Štajerske?

(Iz Št. Petra pri Gorici.) 17. t. m. umrl je v Št. Petru večkrat previden s sv. zakramenti mladenič domačin Jan. Batistič. Bil je vzgleden dijak, vrlo nadarjen a tudi pobožen. Završil je lani osmi gimnazijski razred z odliko in ravno tako tudi vzrelostno preskušnjo in imel srčno željo se posvetiti duhovskemu poklicu. — Bog je obrnil drugače — naj je sveta njegova volja! Blagega mladeniča priporočamo vsem p. n. znancem v pobožen spomin!

(Občinska volitev v Vevbrah na Kor.) Prva volitev v tej občini je bila ovržena. Pri tej volitvi so spravili Slovenci le polovico slovensko-narodnih odbornikov v obč. zastop. Dne 11. t. m. so v drugič volili in sedaj je slovenska stranka sijajno zmaga la. V III. razredu so dobili slovenski možje 53 do 60 glasov, nasprotniki le 11; v II. Slovenci 19. do 23, liberalni nemškutarji le 8 do 9. V I. razredu so dobili nasprotniki 6, naši le 4 glasove, pa vendar so Slovenci tudi v tem razredu toliko dosegli, da je dosedanji župan in mogočni paša baron Heldorf izvoljen samo še za namestnika! Slava volilcem in njih neustrašenim voditeljem!

(Iz celovške škoflje.) Mil. g. knezoškof dr. J. Kahn bodo imeli od 22. apr. do 11. julija v 44 župnijah kan. vizitacijo in delili zakrament sv. birme. Prišli bodo in v sledeče slov. župnije: 23. apr. Gospa sveta, 27. Golšava, 28. Žrelec; 2. maja Skočidol, 7. Slov. Šmihel, 8. St. Jur nad Velikovcem, 9. Gorenče, 12. Spod. Dravograd, 13. Suha, 14. Pliberk, 15. Steben, 16. Doberlaves.

(Iz Trnovega.) V smislu § 19. tisk. zakona zahtevam v prihodnji izdaji lista „Slovenec“ tiskati sledeči popravek: na dopis s Trnova objavljen v štev. 36 Slovenca z dne 13. t. m. Ni res, da sem vprašal občinske odbornike za plačilo ognegasnega orodja ali pa za kakšno naklado v to svrhu, res pa je, da je odbor prostov. il. bistriško-trnovskemu gasilnemu društvu dovolil podpore 100 gld. in garancijo za posojilo 1500 gld. sklenil in odobril. Ni res, da bi bil občinski odbor občine Trnovo kak moj

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurznem listu
zaznamovanih
menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz

Nr. 11, Parterre.

